KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 4.11.2019 r.
COM(2019) 562 final

SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) nr 428/2009 ustanawiającego wspólnotowy system kontroli wywozu, transferu, pośrednictwa i tranzytu w odniesieniu do produktów podwójnego zastosowania, w tym sprawozdanie w sprawie wykonywania uprawnień do przyjmowania aktów delegowanych, powierzonych Komisji na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 599/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. zmieniającego rozporządzenie Rady (WE) nr 428/2009 ustanawiające wspólnotowy system kontroli wywozu, transferu, pośrednictwa i tranzytu w odniesieniu do produktów podwójnego zastosowania

SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) nr 428/2009 ustanawiającego wspólnotowy system kontroli wywozu, transferu, pośrednictwa i tranzytu w odniesieniu do produktów podwójnego zastosowania, w tym sprawozdanie w sprawie wykonywania uprawnień do przyjmowania aktów delegowanych, powierzonych Komisji na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 599/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. zmieniającego rozporządzenie Rady (WE) nr 428/2009 ustanawiające wspólnotowy system kontroli wywozu, transferu, pośrednictwa i tranzytu w odniesieniu do produktów podwójnego zastosowania

1. WPROWADZENIE

W art. 23 ust. 3 rozporządzenia (WE) nr 428/2009 („rozporządzenie") zobowiązano Komisję do przedkładania Parlamentowi Europejskiemu rocznego sprawozdania z „działalności, badań i konsultacji Grupy Koordynacyjnej ds. Produktów Podwójnego Zastosowania" (DUCG). Ponadto art. 25 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 428/2009 zobowiązuje Komisję do przedstawiania Radzie i Parlamentowi co trzy lata „wyczerpującego sprawozdania z jego wykonania oraz oceny skutków". Art. 25 ust. 3 stanowi, że szczególne części sprawozdania dotyczą działalności Grupy Koordynacyjnej ds. Produktów Podwójnego Zastosowania (DUCG), wprowadzania bezpiecznego, szyfrowanego systemu wymiany informacji między państwami członkowskimi i Komisją, a także wykonania art. 15 ust. 1 i 2 w odniesieniu do aktualizacji wykazów kontrolnych i art. 24 dotyczącego sankcji krajowych w przypadku naruszenia rozporządzenia. W świetle powyższego Komisja rozpoczęła w 2013 r. publikowanie corocznych sprawozdań z kontroli wywozu i stwierdziła w swoim komunikacie z 2014 r. pt. „Przegląd polityki kontroli wywozu"[1], że publikacja sprawozdań i danych na temat kontroli, które nie są szczególnie chronione, stanowi istotny krok w kierunku zwiększenia przejrzystości i poprawy przestrzegania przepisów przez podmioty gospodarcze oraz ich zdolności do realizacji kontroli.

Ponadto, w celu zapewnienia regularnej i terminowej aktualizacji wspólnego wykazu produktów podwójnego zastosowania zgodnie ze zobowiązaniami podjętymi przez państwa członkowskie w ramach międzynarodowych systemów kontroli wywozu, rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 599/2014[2] z dnia 16 kwietnia 2014 r. zmieniające rozporządzenie Rady (WE) nr 428/2009 ustanawiające wspólnotowy system kontroli wywozu, transferu, pośrednictwa i tranzytu w odniesieniu do produktów podwójnego zastosowania, nadało Komisji uprawnienia do przyjmowania aktów zgodnie z art. 290 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) w odniesieniu do zmian załącznika I do rozporządzenia (WE) nr 428/2009 w zakresie określonym w art. 15 tego rozporządzenia. Uprawnienia do przyjmowania aktów delegowanych powierzono Komisji na okres pięciu lat, a art. 23a stanowi, że „Komisja sporządza sprawozdanie dotyczące przekazania uprawnień nie później niż dziewięć miesięcy przed końcem okresu pięciu lat".

[1] COM(2014) 244 final z 24.4.2014.
[2] Dz.U. L 173 z 12.6.2014, s. 79.

Niniejsze sprawozdanie, opracowane przez Komisję przy udziale państw członkowskich[3] uczestniczących w DUCG, zawiera informacje na temat wykonania rozporządzenia w 2018 r., a także dane zagregowane za 2017 r. dotyczące kontroli wywozu.

2. ROZWÓJ POLITYKI I RAM PRAWNYCH

2.1 Przegląd polityki kontroli wywozu

Proces legislacyjny dotyczący modernizacji unijnego systemu kontroli wywozu, który rozpoczął się w 2016 r. po analizie wniosku Komisji[4] przez Parlament Europejski i Radę, przyśpieszył w 2018 r. wraz z przyjęciem sprawozdania i stanowiska Parlamentu Europejskiego w dniu 17 stycznia 2018 r. Stanowisko Parlamentu zawiera 101 poprawek będących wyrazem szerokiego poparcia dla bardziej zharmonizowanego i skutecznego systemu kontroli, dostosowujących unijny system kontroli wywozu do nowych zagrożeń związanych z technologiami cyberinwigilacji i uwzględniających prawa człowieka w ramach ogólnego dążenia do bardziej odpowiedzialnego handlu opartego na wartościach oraz realizacji postulatu „Europy, która chroni". Rada ze swojej strony kontynuowała analizę wniosku w 2018 r.

Komisja przeprowadziła w 2018 r. serię ukierunkowanych konsultacji i działań informacyjnych skierowanych do kluczowych zainteresowanych stron z branży i społeczeństwa obywatelskiego. W szczególności w dniu 13 grudnia 2018 r., wspólnie z austriacką prezydencją Rady UE, zorganizowano Forum Kontroli Wywozu w celu przeprowadzenia wymiany poglądów z przedstawicielami przemysłu i społeczeństwa obywatelskiego[5].

2.2 Zmiany w rozporządzeniu (WE) nr 428/2009

Art. 25 ust. 3 lit. c) i d) wymaga, aby Komisja przedstawiła sprawozdanie z wykonania art. 15 ust. 1 i 2 w odniesieniu do aktualizacji załączników I IV do rozporządzenia. Załącznik I do rozporządzenia został zmieniony jednokrotnie w okresie sprawozdawczym. Rozporządzeniem delegowanym Komisji (UE) 2018/1922 z dnia 10 października 2018 r.[6] zaktualizowano wykaz kontrolny UE w załączniku I oraz uwzględniono ponad 200 zmian uzgodnionych w ramach wielostronnych systemów kontroli wywozu w 2017 r. (wynikających głównie ze zmian uzgodnionych na posiedzeniu plenarnym w 2017 r. w ramach porozumienia z Wassenaar, z których wiele miało charakter redakcyjny). Zaktualizowano również załączniki II i IV do rozporządzenia zgodnie ze zmianami załącznika I.

W wykazie kontrolnym UE z 2018 r. wprowadzono nowe kontrole w zakresie modulatorów elektrooptycznych (3A001i), półproduktów podłoży masek do produkcji półprzewodników (3B001j) oraz układów odczytujących (ROIC) do matryc detektorowych płaszczyzny ogniskowej (FPA) (6A002f). Zrezygnowano natomiast z kontroli robotów posiadających możliwość trójwymiarowego przetwarzania obrazów (2B007a), technologii do urządzeń sterowania numerycznego (2E003b) i generatorów instrukcji dla obrabiarek (2E003d) oraz nie objęto kontrolą „aktualizacji" złośliwego oprogramowania (4D004), technologii „ujawniania luk w zabezpieczeniach" i „reagowania na cyberincydenty" (4E001), a także szybkich kamer

[3] Niektóre właściwe organy państw członkowskich również podają do powszechnej wiadomości sprawozdania dotyczące handlu produktami podwójnego zastosowania.
[4] Wniosek Komisji w sprawie rozporządzenia COM(2016)616 dostępny jest pod adresem: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?qid=1476175365847&uri=CELEX:52016PC0616
[5] http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/december/tradoc_157562.pdf
[6] Dz.U. L 319 z 14.12.2018, s. 1.

filmowych i kamer mechanicznych (6A003a). Wykaz kontrolny UE na 2018 r. obejmuje również zmiany w zakresie kontroli urządzeń pomiarowych i kontrolnych (2B006), okrętowych turbin gazowych (9A002) oraz naziemnych urządzeń kontrolnych dla statków kosmicznych (9A004), a także ograniczenie zakresu kontroli maszyn do tłoczenia kształtowego (2B109) do produkcji pocisków rakietowych i uwzględnienie w kontroli systemów nawigacji satelitarnej (7A105) systemów regionalnych i globalnych, jak również zmiany w zakresie silników turboodrzutowych i turbowentylatorowych (9A101).

Obszerną publikację dotyczącą zmiany („Comprehensive Change Note") opublikowano jako wytyczne zawierające przegląd wszystkich zmian technicznych wprowadzonych do unijnego wykazu produktów podwójnego zastosowania podlegających kontroli z 2018 r.[7]. Uaktualniony i ujednolicony unijny wykaz kontrolny zaczął obowiązywać z dniem 15 grudnia 2018 r., co pozwoliło UE na wypełnienie międzynarodowych zobowiązań w zakresie kontroli wywozu oraz pomogło eksporterom UE w przypadkach, w których parametry kontroli zostały złagodzone.

19 grudnia 2018 r. Komisja przyjęła również wniosek[8] dotyczący zmiany rozporządzenia w ramach pakietu środków objętych „planem awaryjnym na wypadek braku porozumienia" dla niektórych sektorów w obliczu perspektywy wystąpienia Zjednoczonego Królestwa z Unii Europejskiej. We wniosku dodaje się Zjednoczone Królestwo do wykazu miejsc przeznaczenia objętych generalnym unijnym zezwoleniem na wywóz nr EU001 w celu uniknięcia niewspółmiernych zakłóceń w handlu i nadmiernego obciążenia administracyjnego dla unijnego eksportu produktów podwójnego zastosowania do Zjednoczonego Królestwa, przy jednoczesnym zapewnieniu ochrony bezpieczeństwa Unii i bezpieczeństwa międzynarodowego.

2.3 Krajowe środki wykonawcze

Rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich, ale przewidziano w nim, że państwa członkowskie powinny przedsięwziąć konkretne środki w celu wprowadzenia w życie konkretnych przepisów, oraz że informacje dotyczące tych środków powinny zostać opublikowane w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej. Nota informacyjna z dnia 20 sierpnia 2016 r.[9] zawiera opis środków przedsięwziętych przez państwa członkowskie, dotyczących m.in. rozszerzenia kontroli pośrednictwa i tranzytu, rozszerzenia kontroli na produkty niewymienione w wykazie ze względów bezpieczeństwa publicznego oraz ze względu na prawa człowieka, wprowadzenia krajowych generalnych zezwoleń na wywóz, stosowania kontroli transferów wewnątrzunijnych w przypadku produktów niewymienionych w wykazie, a także informacje odnoszące się do właściwych organów. Ponadto w 2018 r. państwa członkowskie zgłosiły nowe środki: Włochy przyjęły dekret ustawodawczy nr 221 z dnia 15 grudnia 2017 r. aktualizujący przepisy krajowe na mocy rozporządzenia (WE) nr 428/2009, a Luksemburg przyjął w dniu 27 czerwca 2018 r. ustawę o kontroli wywozu. Należy również zauważyć, że w dniu 23 października 2018 r. Holandia przyjęła wytyczne dotyczące eksportu usług w chmurze.

[7] Streszczenie jest dostępne pod adresem: http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/december/tradoc_157585.pdf

[8] Dz.U. L 85 I z 27.3.2019, s. 20. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/496 zostało przyjęte w dniu 25 marca 2019 r. (Dz.U. L 85 I z 27.3.2019).

[9] Dz.U. C 304 z 20.8.2016, s. 3.

Art. 24 rozporządzenia stanowi, że „każde państwo podejmuje odpowiednie środki, aby zapewnić właściwe egzekwowanie wszystkich przepisów niniejszego rozporządzenia. W szczególności ustanawia sankcje stosowne do naruszeń przepisów niniejszego rozporządzenia lub przepisów przyjętych w celu jego wykonania. Sankcje te muszą być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające.” Art. 25 ust. 3 lit. e) wymaga, aby sprawozdanie Komisji zawierało szczególną część zawierającą informacje w sprawie „środków podejmowanych przez państwa członkowskie na mocy art. 24, o których Komisja jest powiadamiana na podstawie ust. 1 niniejszego artykułu”. Załącznik do niniejszego sprawozdania zawiera wykaz takich środków zgłoszonych Komisji.

3. DZIAŁALNOŚĆ GRUPY KOORDYNACYJNEJ DS. PRODUKTÓW PODWÓJNEGO ZASTOSOWANIA

Art. 23 ust. 3 rozporządzenia wymaga, aby Komisja przedkładała Parlamentowi Europejskiemu roczne sprawozdanie z działalności, badań i konsultacji Grupy Koordynacyjnej ds. Produktów Podwójnego Zastosowania (DUCG), skupiającej ekspertów z Komisji i państw członkowskich, której zadaniem jest badanie wszelkich kwestii dotyczących stosowania kontroli wywozu w celu praktycznej poprawy spójności i skuteczności tych kontroli w całej Unii Europejskiej. Ponadto w art. 25 ust. 3 lit. a) dodano, że „szczególne części sprawozdania dotyczą Grupy Koordynacyjnej ds. Produktów Podwójnego Zastosowania i jej działalności”.

W okresie sprawozdawczym DUCG odbyła siedem posiedzeń, stanowiąc w ten sposób forum konsultacyjne dla szeregu istotnych kwestii dotyczących wykonania rozporządzenia. Eksperci DUCG uczestniczyli również w seminarium technicznym w ramach przygotowań do wystąpienia Zjednoczonego Królestwa z Unii Europejskiej.

3.1 Konsultacje w sprawie kwestii dotyczących wdrażania – ogólna wymiana informacji

DUCG prowadziła ***ogólną wymianę informacji na temat kontroli wywozu,*** w tym w celu wsparcia modernizacji unijnego systemu kontroli wywozu. Grupa dokonała przeglądu *wykonywania kontroli końcowego przeznaczenia („catch-all”)* w celu określenia wspólnych elementów modeli krajowych, a także przeprowadziła badanie *praktyk krajowych w odniesieniu do ważności zezwoleń*, które ujawniło różnice między krajami w tym zakresie.

DUCG omówiła stanowisko przedstawione przez Ligę Europejskich Uniwersytetów Badawczych (LERU, stowarzyszenie 23 wiodących uniwersytetów badawczych Europie, https://tinyurl.com/LERU-Dual-Use), w którym poruszono główne obawy sektora akademickiego dotyczące wdrażania rozporządzenia, a także przeanalizowała możliwości opracowania wytycznych w celu wspierania spójnego i skutecznego stosowania kontroli badań w zakresie produktów podwójnego zastosowania.

DUCG wymieniała informacje dotyczące ***krajowych środków wykonawczych*** i rozpoczęła przygotowania do aktualizacji odpowiedniej noty informacyjnej w świetle powiadomień o środkach krajowych wprowadzonych przez Włochy i Luksemburg.

DUCG zweryfikowała metody i podejście do wymiany danych oraz przeprowadziła ***kompleksowy proces zbierania danych dotyczących zezwoleń*** (wykorzystując dane z 2017 r.) w celu usprawnienia wymiany informacji pomiędzy państwami członkowskimi, a także zwiększenia przejrzystości informacji dostępnych dla ogółu społeczeństwa w zakresie kontroli wywozu produktów podwójnego zastosowania (do przygotowania niniejszego rocznego sprawozdania z kontroli wywozu wykorzystano dane zagregowane dla UE z 2017 r.).

Ze względu na debatę dotyczącą kontroli elementów cyberinwigilacji, w 2017 r. DUCG przeprowadziła ***wymianę informacji na temat stosowania kontroli technologii cyberinwigilacji***. Z danych wynika, że liczba wydanych zezwoleń rośnie, lecz jest ograniczona (285 zezwoleń w 2017 r.). W tym samym okresie wydano 34 odmów w odniesieniu do elementów cyberinwigilacji[10].

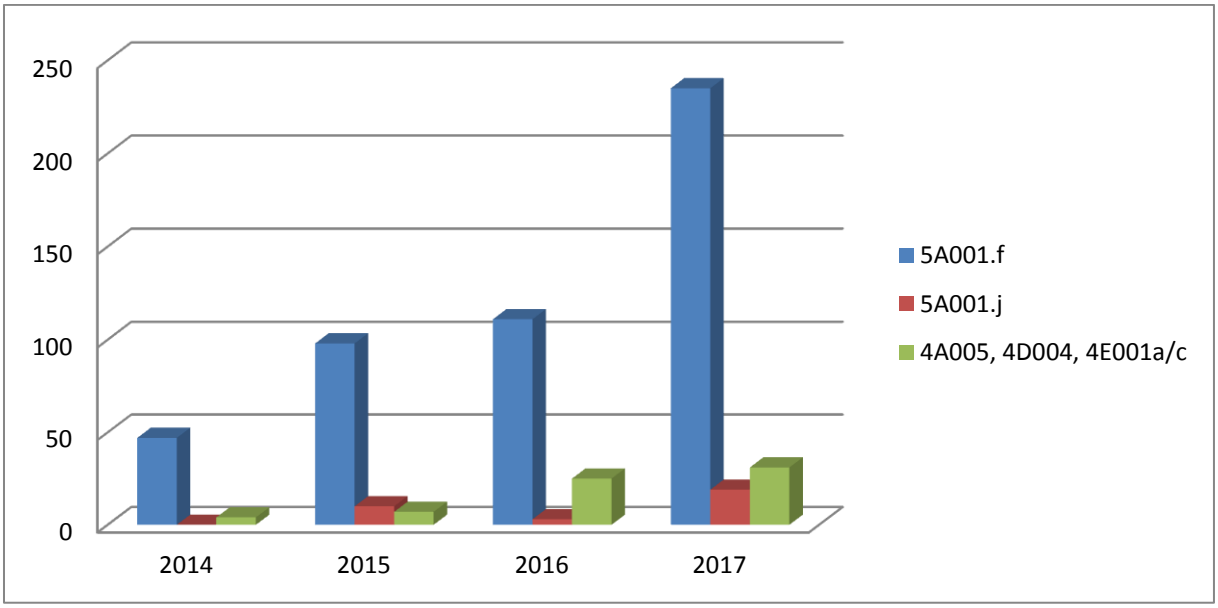

DUCG nadzorowała działalność „grupy ekspertów ds. nadzoru nad technologiami" („STEG"). W 2018 r. STEG odbyła jedno spotkanie i monitorowała rozwój odpowiednich technologii oraz strategii politycznych, dokonała przeglądu tendencji w zakresie udzielania i odmowy udzielenia zezwoleń oraz dostarczyła wiedzy fachowej w celu wsparcia procesu ustawodawczego dotyczącego modernizacji unijnych kontroli wywozu oraz w związku z dyskusjami technicznymi prowadzonymi w ramach wielostronnego reżimu kontroli eksportu z Wassenaar.

3.2 Techniczna wymiana informacji – kwestie dotyczące wdrażania

- ***Wsparcie przygotowywania aktualizacji wykazu kontrolnego UE***

DUCG wzięła udział w konsultacjach oraz wspierała przygotowanie rozporządzenia delegowanego Komisji aktualizującego wykaz kontrolny UE w załączniku I do rozporządzenia (WE) nr 428/2009. Eksperci krajowi, jak również obserwatorzy z Parlamentu

[10] W 2017 r. wydano 20 odmów w odniesieniu do urządzeń przechwytujących lub zakłócających telekomunikację mobilną, 1 w odniesieniu do systemów do nadzorowania komunikacji w sieci z wykorzystaniem protokołu IP oraz 13 w odniesieniu do złośliwego oprogramowania.

Europejskiego, wzięli udział w specjalnym posiedzeniu DUCG w dniu 17 maja 2018 r. i przedstawili prezentacje, w których zwracali szczególną uwagę na najważniejsze zmiany wprowadzone do wykazu kontrolnego. Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2018/1922 przyjęto w dniu 10 października 2018 r. i opublikowano w dniu 14 grudnia 2018 r.[11].

- ***Techniczna wymiana informacji na temat konkretnych kwestii dotyczących wdrażania***

Wirtualna grupa robocza ds. kontroli jądrowej, której przewodniczy Szwecja, przeprowadziła *techniczną ocenę parametrów kontrolnych dla poszczególnych produktów jądrowych*, a DUCG poparła jej wniosek o włączenie uwagi do oprogramowania jądrowego do unijnego wykazu produktów podwójnego zastosowania na 2018 r. DUCG poparła również dalszą dyskusję na temat szczególnych parametrów kontrolnych, np. w odniesieniu do pozycji 0A001 (reaktory jądrowe) i 0B001 (instalacje do separacji izotopów z uranu naturalnego, uranu zubożonego lub specjalnych materiałów rozszczepialnych itp.) w celu ujednolicenia ich interpretacji.

DUCG opowiedziała się również za utworzeniem grupy ekspertów technicznych ds. kontroli soli prekursorów broni chemicznej oraz wsparła opracowanie stanowiska UE w tej kwestii od strony technicznej w ramach odpowiedniego wielostronnego systemu kontroli wywozu.

DUCG zorganizowała w dniu 12 października 2018 r. wspólne posiedzenie ekspertów ds. udzielania zezwoleń i spraw celnych w celu przeprowadzenia analizy technicznej niektórych przepisów celnych, np. w odniesieniu do definicji eksportera, danych dotyczących odbiorcy i użytkownika końcowego wskazanych w zgłoszeniach wywozowych i celnych dotyczących wywozu produktów podwójnego zastosowania oraz roli tabeli korelacji w określaniu ryzyka podwójnego zastosowania przez organy celne.

3.3 Wytyczne UE w sprawie kontroli wywozu produktów podwójnego zastosowania

DUCG powołała grupę „ekspertów technicznych ds. wytycznych w zakresie wewnętrznych programów zgodności (ICP)". Grupa odbyła cztery posiedzenia – w dniach 29 stycznia, 1 marca, 7 maja i 30 listopada – oraz przeprowadziła konsultacje społeczne w sprawie projektu wytycznych dotyczących wewnętrznych programów zgodności w okresie od września do listopada 2018 r. Otrzymano w sumie 169 odpowiedzi od stowarzyszeń branżowych i eksporterów z 23 państw członkowskich UE. Uwagi przedstawicieli przemysłu zostały przeanalizowane przez ekspertów grupy technicznej, a projekt wytycznych przedstawiono zainteresowanym stronom na Forum Kontroli Wywozu w dniu 13 grudnia 2018 r. Wytyczne mają zostać przyjęte w 2019 r.

3.4 Elektroniczna wymiana informacji między właściwymi organami

Zgodnie z art. 25 ust. 3 lit. b) Komisja jest zobowiązana przekazywać informacje na temat „wykonania art. 19 ust. 4" oraz „etapu tworzenia bezpiecznego, szyfrowanego systemu wymiany informacji między państwami członkowskimi i Komisją". Komisja, wspierana przez DUCG, w dalszym ciągu pracowała nad rozwijaniem elektronicznego systemu rejestracji

[11] Dz.U. L 319 z 14.12.2018, s. 1.

produktów podwójnego zastosowania (DUeS), tj. prowadzonego przez Komisję bezpiecznego, szyfrowanego systemu elektronicznego, w celu wsparcia lepszej wymiany informacji między organami kontroli wywozu a Komisją. W 2018 r. DUCG uzgodniła konkretne usprawnienia systemu DUeS i opracowała funkcje obsługujące *powiadomienia o odmowie na mocy art. 13 ust. 5 rozporządzenia (WE) nr 428/2009* oraz *dwustronne konsultacje między właściwymi organami na podstawie art. 11 i art. 13 ust. 5 rozporządzenia*. Do systemu DUeS wprowadzono także inne drobne zmiany, np. wykaz pozycji w DUeS został zaktualizowany w grudniu 2018 r. w celu uwzględnienia aktualizacji *wykazu kontrolnego UE na 2018 r.* zgodnie z rozporządzeniem delegowanym Komisji (UE) 2018/1922.

Za pośrednictwem specjalnej grupy ekspertów technicznych DUCG nadal wspierała również rozwój „elektronicznej platformy wydawania zezwoleń", która ma być stosowana przez właściwe organy na zasadzie dobrowolności. W następstwie studium wykonalności z 2017 r. grupa ekspertów technicznych ds. wydawania zezwoleń elektronicznych spotkała się dwukrotnie, 14 marca i 13 września 2018 r., zapewniając stałe wsparcie dla projektu pilotażowego „eLicensing". Pod koniec 2018 r. „prototyp Front Office" był gotowy do testowania przez właściwe organy, natomiast „prototyp Back Office" był w trakcie opracowywania. Włochy, Łotwa, Rumunia i Grecja przystąpiły do projektu pilotażowego. Projekt został przedstawiony zainteresowanym stronom przy okazji Forum Kontroli Wywozu w dniu 13 grudnia 2018 r. Pod koniec 2018 r. system wydawania zezwoleń elektronicznych funkcjonował w 13 państwach członkowskich.

3.5 Zespół ekspertów ds. produktów podwójnego zastosowania UE

W 2018 r. unijny zespół ekspertów ds. produktów podwójnego zastosowania, prowadzony przez Wspólne Centrum Badawcze Komisji, oraz eksperci udostępnieni przez państwa członkowskie nadal udzielali wsparcia właściwym organom, które zwracały się o pomoc w konkretnych przypadkach dotyczących udzielania zezwoleń. Ogółem w okresie sprawozdawczym udzielono dziesięciu porad technicznych w sprawie klasyfikacji towarów sześciu właściwym organom.

3.6 Wdrażanie i egzekwowanie

DUCG wymieniała informacje na temat wykonywania i egzekwowania kontroli. Według dostępnych danych w 2018 r. unijna sieć kontroli wywozu – obejmująca personel właściwych organów państw członkowskich i Komisji – składała się z ponad 300 pracowników. Jeśli chodzi o kwestię egzekwowania, w 2017 r. odnotowano 120 przypadków naruszenia przepisów dotyczących kontroli wywozu, natomiast krajowe organy ścigania nałożyły 130 kar administracyjnych i dwie sankcje karne.

3.7 Zwiększanie zdolności

W 2017 r. Wspólne Centrum Badawcze Komisji kontynuowało realizację serii seminariów technicznych we współpracy z Departamentem Energii USA oraz w dniach 23–24 maja 2017 r., w siedzibie Światowej Organizacji Celnej w Brukseli w Belgii, zorganizowało 10. seminarium. W wydarzeniu tym wzięli udział urzędnicy udzielający zezwoleń oraz eksperci techniczni z właściwych organów oraz eksporterzy i organizacje środowisk naukowych i badawczych. Badane tematy obejmowały wyzwania związane z wdrażaniem kontroli typu

catch all oraz wyzwania związane z powiązaniem kodów celnych i wykazów kontroli wywozu.

W 2018 r. DUCG pomogła Wspólnemu Centrum Badawczemu (JRC) Komisji zorganizować *seminarium na temat zwiększania zdolności w ramach unijnego projektu „Inreach"* w Isprze (Włochy), które odbyło się w dniach 6-7 marca 2018 r., oraz *seminarium technicznego zorganizowanego wspólnie z Urzędem ds. Bezpieczeństwa Jądrowego USA (NNSA),* również w Isprze, w dniach 18-19 września 2018 r.

Wspólne Centrum Badawcze Komisji przedstawiło „Podręcznik kontroli wywozu substancji chemicznych", w którym wskazane zostały kody korelacji w odniesieniu do substancji chemicznych (numer klasyfikacji eksportowej, kod celny, numer CAS i nazwa chemiczna) w ramach różnych unijnych przepisów handlowych.

3.8 Przejrzystość i dialog z przemysłem i środowiskiem akademickim

DUCG wspierała organizację Forum Kontroli Wywozu, które miało miejsce w dniu 13 grudnia 2018 r. w Brukseli i w którym wzięły udział stowarzyszenia branżowe, przedsiębiorstwa prowadzące działalność związaną z produktami podwójnego zastosowania oraz organizacje społeczeństwa obywatelskiego, aby omówić wdrożenie unijnych kontroli wywozu oraz proces legislacyjny związany z ich modernizacją. W 2018 r. Komisja i właściwe organy zorganizowały lub uczestniczyły w łącznie ponad 180 wydarzeniach branżowych, na których prowadzono działania informacyjne.

DUCG przygotowała również dokumentację w celu wsparcia eksporterów w procesie wdrażania rozporządzeń. W szczególności w obszernej publikacji dotyczącej zmiany („Comprehensive Change Note") podsumowano, w celach informacyjnych, tekst zmian do wykazu kontrolnego UE wprowadzonych na mocy rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2018/1922.

4 UNIJNE KONTROLE WYWOZU – KLUCZOWE DANE

Trudno jest uzyskać wiarygodne informacje na temat całkowitego wywozu produktów podwójnego zastosowania (w tym produktów podwójnego zastosowania niewymienionych w wykazie), ponieważ nie odpowiadają one określonemu sektorowi gospodarki. Komisja i państwa członkowskie gromadzą jednak dane, które umożliwiają przybliżone szacowanie wywozu produktów podwójnego zastosowania na podstawie, z jednej strony, konkretnych danych dotyczących zezwoleń gromadzonych przez właściwe organy, a z drugiej strony, danych statystycznych dotyczących towarów objętych opłatami celnymi, które obejmują produkty podwójnego zastosowania. Szacunki dotyczące wywozu za 2017 r. są przedstawione poniżej. Należy zauważyć, że przedstawione poniżej szacunki nie obejmują usług i niematerialnych transferów technologii związanych z handlem produktami podwójnego zastosowania.

4.1 Handel produktami podwójnego zastosowania w UE: produkty i miejsca przeznaczenia

W 2018 r. rozporządzenie miało zastosowanie przede wszystkim do wywozu około 1846 produktów podwójnego zastosowania wymienionych w załączniku I („wykaz kontrolny UE") i sklasyfikowanych w 10 kategoriach (wykres 1). Te produkty podwójnego zastosowania odnoszą się do około 1 000 towarów objętych opłatami celnymi, w tym chemikaliów, metali i wyrobów z mineralnych surowców niemetalicznych, komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych, sprzętu elektrycznego, maszyn, pojazdów i sprzętu transportowego itp., i zwykle obejmują najbardziej zaawansowane technologicznie wyroby z tej dużej, zróżnicowanej grupy towarów.

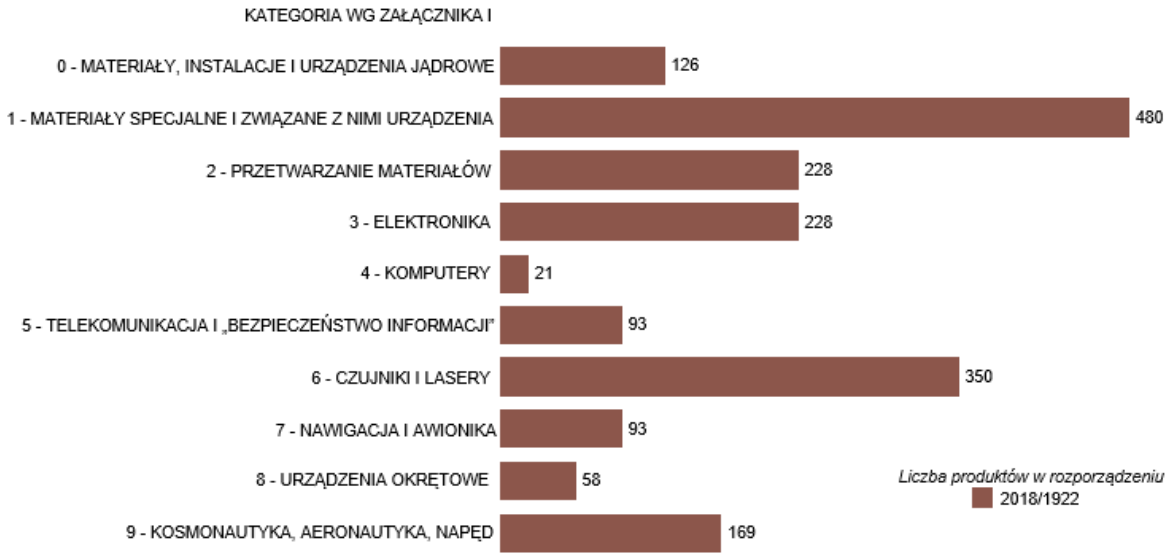

Wykres 1: Liczba produktów podwójnego zastosowania wymienionych w 10 kategoriach w załączniku I w następstwie przyjęcia rozporządzenia (UE) 2018/1922.

Szacunki statystyczne dotyczące względnego znaczenia handlu produktami podwójnego zastosowania wskazują, że wywóz produktów podwójnego zastosowania stanowi około 2,3 % całkowitego wywozu UE (wewnątrz UE i poza nią), w ramach szerokiej „dziedziny wywozu produktów podwójnego zastosowania"[12] należących do grupy towarów objętych opłatami celnymi (wykres 2).

[12]W metodach statystycznych opracowanych przez Wspólne Centrum Badawcze Komisji wykorzystano opracowaną przez DG TAXUD tabelę korelacji między numerami klasyfikacji i kodami celnymi produktów podwójnego zastosowania a danymi COMEXT Eurostatu oraz danymi dotyczącymi zezwoleń. Pojęcie *„dziedzina wywozu produktów podwójnego zastosowania"* dotyczy dużej zróżnicowanej grupy towarów, w której skład wchodzą produkty podwójnego zastosowania. Handel produktami podwójnego zastosowania odbywa się *w ramach* tej grupy towarów, lecz nie pokrywa się z nią, gdyż zdecydowanie nie wszystkie towary w ramach *dziedziny wywozu produktów podwójnego zastosowania* są rzeczywiście produktami podwójnego zastosowania.

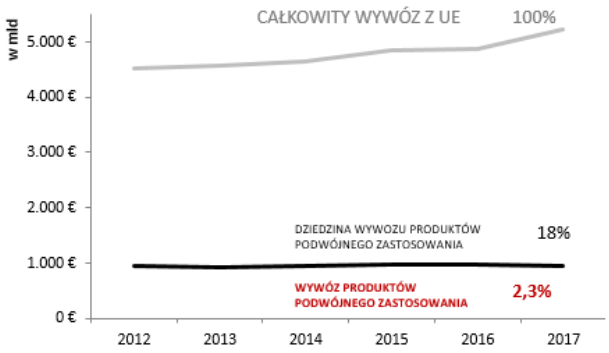

Wykres 2: Szacunki statystyczne dotyczące wywozu produktów podwójnego zastosowania wewn. UE i poza nią.

Szacunki statystyczne ilustrują również główne cele wywozu i wskazują, że znaczna część eksportu produktów podwójnego zastosowania jest kierowana do krajów wymienionych w generalnych unijnych zezwoleniach na wywóz (EUGEA). Kraje przeznaczenia odzwierciedlają strukturę rynku wywozu UE w zakresie odnośnych towarów, a także ułatwienia w handlu w ramach EUGEA (wykresy 3 i 4)[13].

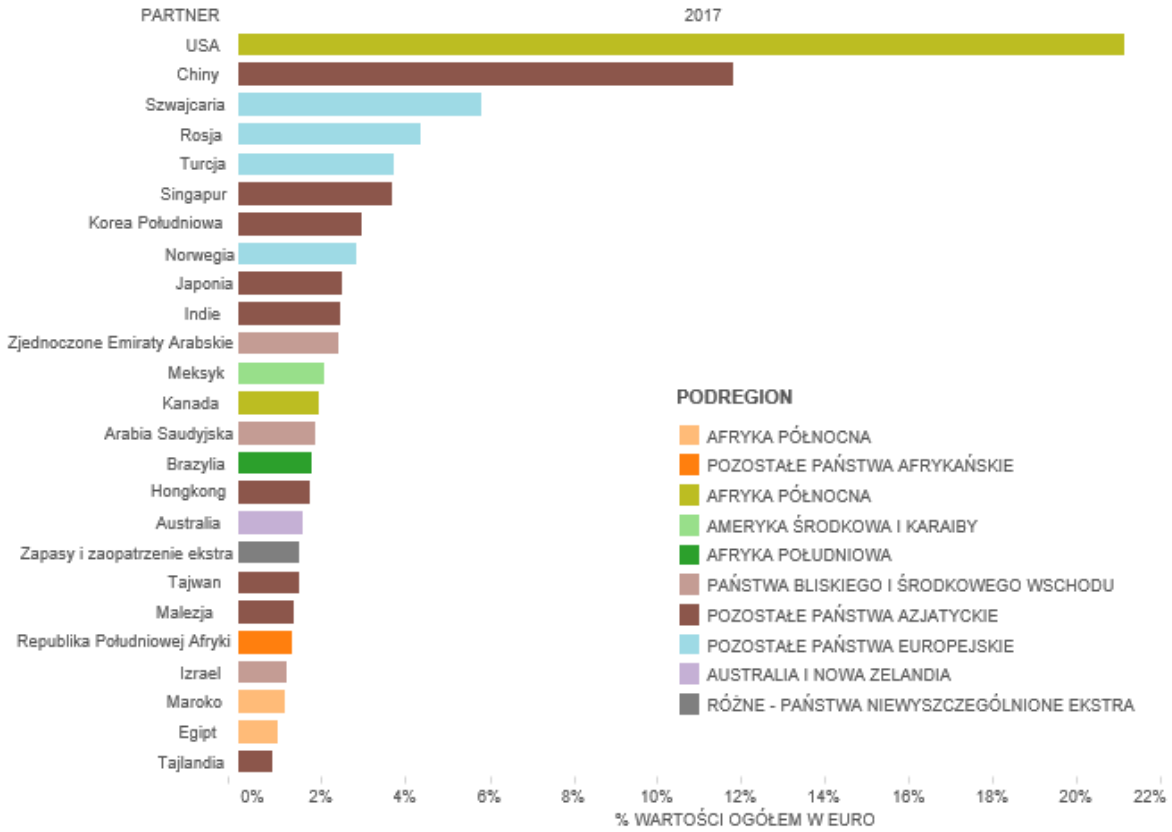

Wykres 3: Szacunki dotyczące wywozu produktów podwójnego zastosowania z UE: 25 głównych krajów przeznaczenia wywozu i ich podregionów w 2017 r.

[13] „Zapasy i zaopatrzenie ekstra" są zdefiniowane jako dostawy zaopatrzenia na pokład statków i statków powietrznych. Grupa „Różne – kraje niewyszczególnione ekstra" obejmuje kraje i terytoria niewyszczególnione w ramach handlu z państwami trzecimi (np. kody te są zazwyczaj używane w odniesieniu do towarów dostarczanych do instalacji morskich).

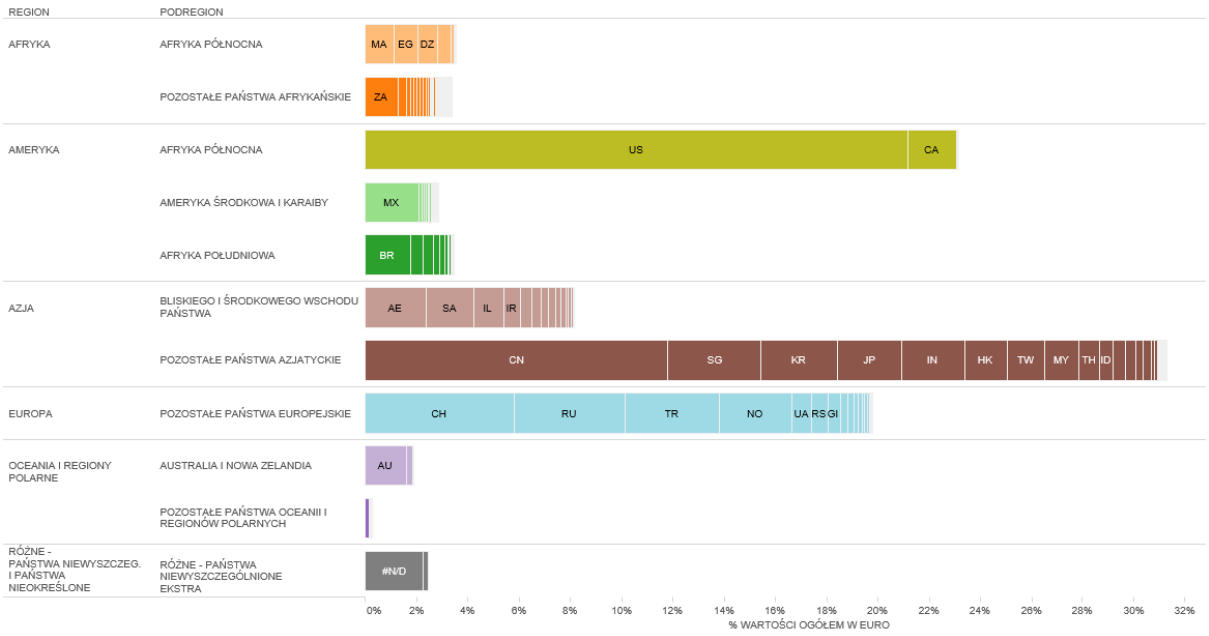

Wykres 4: Szacunki dotyczące wywozu produktów podwójnego zastosowania z UE: kraje przeznaczenia w podziale na regiony i podregiony w 2017 r.

4.2. Kontrola handlu produktami podwójnego zastosowania w UE: Wnioski, zezwolenia, odmowy

W świetle art. 19 ust. 2, który stanowi, że „państwa członkowskie podejmują wszystkie odpowiednie środki w celu nawiązania bezpośredniej współpracy i wymiany informacji między właściwymi organami, mając na względzie zwiększenie skuteczności wspólnotowego systemu kontroli wywozu", DUCG wymieniała dane i informacje dotyczące udzielania zezwoleń, aby uzyskać lepsze pojęcie o mechanizmach kontroli wywozu i ich skutkach gospodarczych. Poniżej przedstawiono niektóre zebrane dane dotyczące okresu sprawozdawczego; należy jednak zauważyć, że nie wszystkie państwa członkowskie gromadzą wszystkie dane. W związku z tym informacje przedstawione poniżej stanowią przybliżone szacunki łącznych ilości i wartości ograniczone do danych udostępnionych przez państwa członkowskie.

Łączna wartość[14] wniosków osiągnęła 50,2 mld EUR, a wywóz produktów podwójnego zastosowania podlegający kontroli stanowił 2,7 % łącznego wywozu poza UE. Wartość handlu produktami podwójnego zastosowania, który był przedmiotem zezwoleń, wyniosła 36,6 mld EUR, co stanowiło 2,0 % ogółu wywozu poza Unię Europejską, przy czym większość transakcji była przedmiotem zezwoleń indywidualnych (ok. 25600 zezwoleń indywidualnych wydanych w 2017 r.) i zezwoleń globalnych (na podstawie ich wartości). Jedynie niewielka część wywozu była przedmiotem odmowy: w 2017 r. wydano około 631 odmów, co stanowiło około 1,5 % wartości wywozu produktów podwójnego zastosowania podlegającego kontroli w tym roku i 0,04 % łącznego wywozu poza UE.

[14] Kwota ta obejmuje wartość wniosków o zezwolenia i zgłoszeń na podstawie generalnych zezwoleń na wywóz.

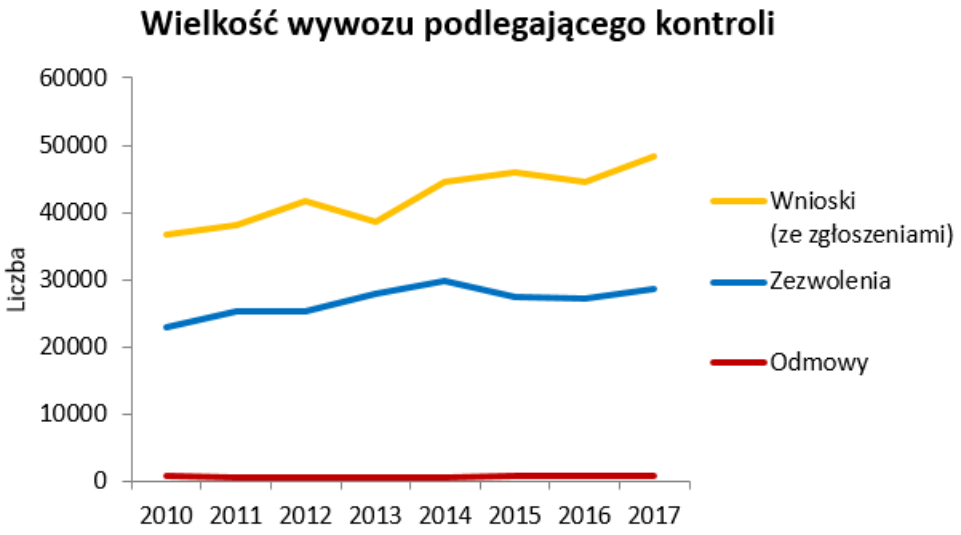

Wykres 5: Wielkość (liczba) zezwoleń i odmów (w latach 2013-2017)[15].

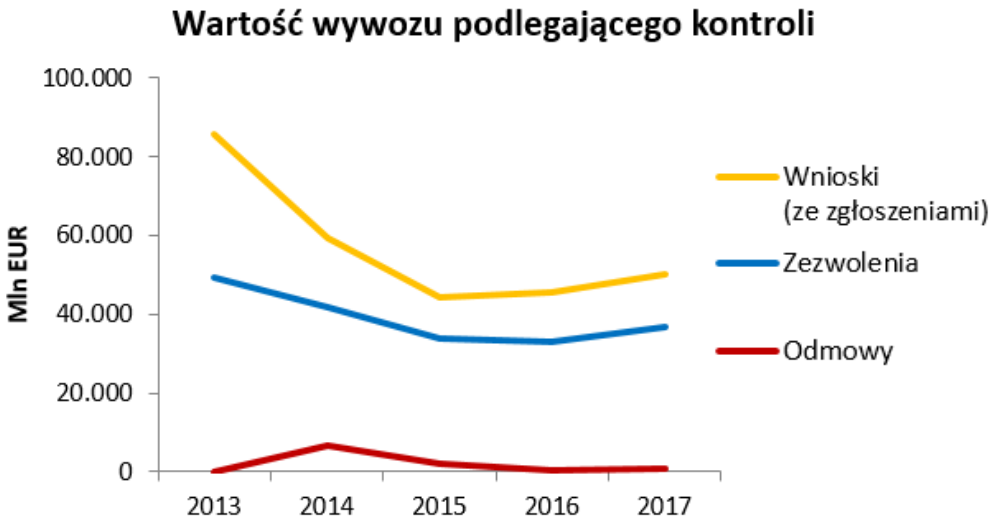

Wykres 6: Wartość (mln EUR) zezwoleń i odmów (w latach 2013-2017).

[15] Na wykresach 5 i 6 dane dotyczące „wniosków" obejmują wszystkie wnioski o przyznanie zezwoleń, w tym zgłoszenia na podstawie generalnych zezwoleń, w związku z czym stanowią oszacowanie „wywozu podlegającego kontroli", tj. wartości wywozu poza UE podlegającego procesowi udzielania zezwoleń. W przypadkach, gdy brakowało dostępnych danych, w wykresach wykorzystano dane dotyczące zezwoleń w celu oszacowania danych dotyczących wniosków. Dane dotyczące „zezwoleń" odnoszą się do wywozu produktów podwójnego zastosowania na podstawie indywidualnych i globalnych zezwoleń. Należy zauważyć, że ilość wniosków nie zawsze odpowiada sumie zezwoleń i odmów, gdyż część wniosków może zostać wycofana, a niektóre wnioski mogą nie zostać sfinalizowane w tym samym roku. „Odmowy" odnoszą się do wielkości i wartości wywozu, dla którego odmówiono zezwolenia.

Wykres 7: Liczba zezwoleń według rodzaju w 2017 r.

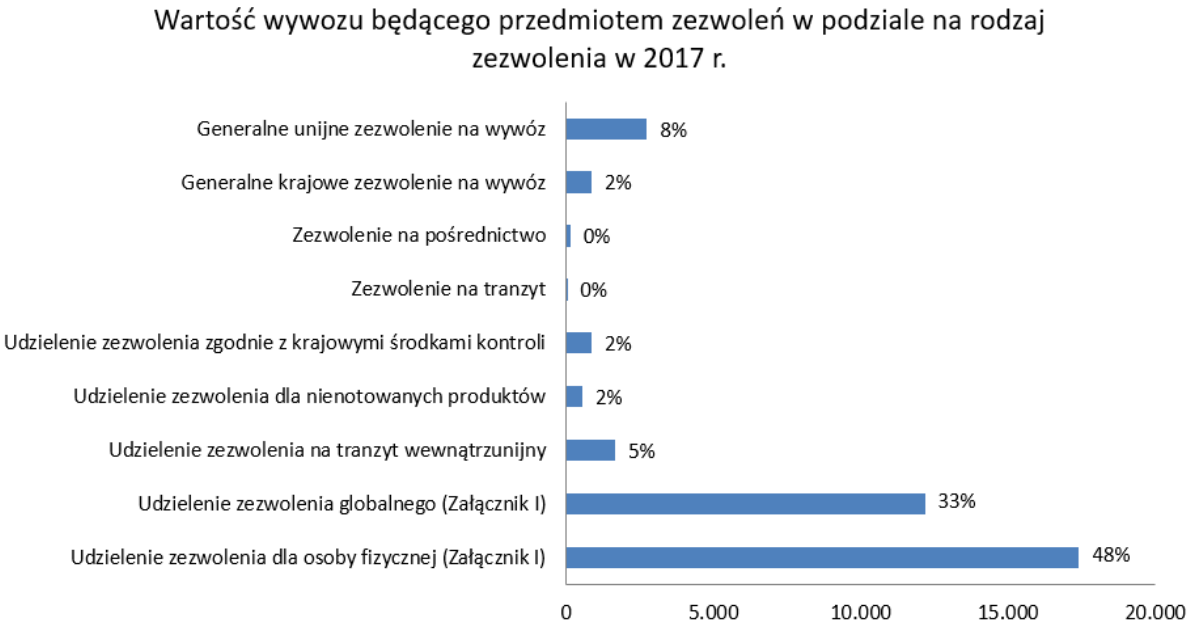

Wykres 8: Wartość (mln EUR) zezwoleń według rodzaju w 2017 r.

5. Wykonywanie uprawnień przekazanych zgodnie z art. 15 ust. 3 rozporządzenia

Rozporządzenie przyznaje Komisji uprawnienia w zakresie wykonania niektórych przepisów tego rozporządzenia. W szczególności art. 15 ust. 3 stanowi, że „Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 23a dotyczących aktualizacji wykazu produktów podwójnego zastosowania określonego w załączniku I. Aktualizacji załącznika I dokonuje się w zakresie określonym w ust. 1 niniejszego artykułu. Jeśli aktualizacja załącznika I dotyczy produktów podwójnego zastosowania, które są wymienione również

w załącznikach IIa–IIg lub IV, załączniki te odpowiednio się zmienia". Art. 23a ust. 2 stanowi ponadto, że Komisja „sporządza sprawozdanie dotyczące przekazania uprawnień nie później niż dziewięć miesięcy przed końcem okresu pięciu lat", a „przekazanie uprawnień zostaje automatycznie przedłużane na okresy tej samej długości, chyba że Parlament Europejski lub Rada sprzeciwią się takiemu przedłużeniu nie później niż trzy miesiące przed końcem każdego okresu".

Uprawnienia do przyjęcia wyżej wymienionych aktów delegowanych były wykonywane w sposób systematyczny i terminowy w celu aktualizacji wykazu produktów podwójnego zastosowania określonego w załączniku I do rozporządzenia (WE) nr 428/2009, tak by zapewnić pełne przestrzeganie międzynarodowych zobowiązań w zakresie bezpieczeństwa, zagwarantować przejrzystość oraz utrzymać konkurencyjność eksporterów unijnych. Zgodnie z rozporządzeniem Komisja przeprowadziła również odpowiednie konsultacje w toku prac przygotowawczych, w tym na poziomie eksperckim. W szczególności przedstawiciele Parlamentu Europejskiego byli każdego roku zapraszani na specjalne posiedzenie DUCG, podczas którego przedstawiano i wyjaśniano najważniejsze zmiany w wykazie kontrolnym UE oraz omawiano harmonogram corocznej aktualizacji.

Od czasu przekazania kompetencji w 2014 r. Komisja przyjęła pięć następujących aktów delegowanych:

- rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 1382/2014 z dnia 22 października 2014 r. zmieniające rozporządzenie Rady (WE) nr 428/2009 ustanawiające wspólnotowy system kontroli wywozu, transferu, pośrednictwa i tranzytu w odniesieniu do produktów podwójnego zastosowania.

- rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2015/2420 z dnia 12 października 2015 r. zmieniające rozporządzenie Rady (WE) nr 428/2009 ustanawiające wspólnotowy system kontroli wywozu, transferu, pośrednictwa i tranzytu w odniesieniu do produktów podwójnego zastosowania

- rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2016/1969 z dnia 12 września 2016 r. zmieniające rozporządzenie Rady (WE) nr 428/2009 ustanawiające wspólnotowy system kontroli wywozu, transferu, pośrednictwa i tranzytu w odniesieniu do produktów podwójnego zastosowania

- rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2017/2268 z dnia 26 września 2017 r. zmieniające rozporządzenie Rady (WE) nr 428/2009 ustanawiające wspólnotowy system kontroli wywozu, transferu, pośrednictwa i tranzytu w odniesieniu do produktów podwójnego zastosowania

- rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2018/1922 z dnia 10 października 2018 r. zmieniające rozporządzenie Rady (WE) nr 428/2009 ustanawiające wspólnotowy system kontroli wywozu, transferu, pośrednictwa i tranzytu w odniesieniu do produktów podwójnego zastosowania.

6. WNIOSKI

Komisja zwraca się do Parlamentu Europejskiego i Rady o zapoznanie się z niniejszym sprawozdaniem w kontekście należytego wykonywania przez Komisję uprawnień przekazanych rozporządzeniem UE.